

ХООРАШЫВЧЫТЫ ЧАРАШ. ЧААГАЙ
БОДУРААЛ! (3 арын).

Совет Француз чугазлажышкыннары
түгөндөрүнүн дутайнда уус де-
мократизациян чурттарынын парлам-
ентын бижит тудам (А. алект)

ССРЭ-нің Эртемнер академиязынга
22 чурттарның физиктерининг
ужурашканы

Алдыгы беш чылдың чаз тудугларынгз үн-биле медеглээннер.
эжылдаары-биле баар жүзелин илергей- (СЭТА).

Партия эге организациязынын ажылын бедик деңгелге

Тес-Хем районунун Ленин аттыг көдөз ажыл-агый артелинин партия организациязынын ажылы чаа сорулганын негиздерин ыракта-ла чедир хандырбайн турар.

Парторганизация бодунун нияти хуралдарында колхоз бодурагынын кол айтырлары тургузуп чугаалашпайн келген. Ылангыя сүт бодурагынын көндүрүлүшүн, хойдан дүк кыргыздын өстүрүлүшүн, колхоз туудун сайырадынын болгаш тараа культуларынын жүзүндү беймдеринин айтырларынын коммунисттеринин нияти хуралдарында чугаалашпайн, колхоз бодурагынын экономикасына хандып кырып турар.

Партия хуралдарында баш бурунгаар белектердин эки чорутпайн турарынын ужурунда, оң кышындыкы рою бедик. Аңаа шүтүмчүлөк болгаш бот-шүтүмчүлөк дыка кызын чоруп келген. Чамды коммунисттер партия хуралдарында дурдунбайн турар. Чижээ, өчтө-сонгузгалык хурал болгондон бээр Беженей 6, Шык-Саар 4, Садакпан, Мыйыс олар 3—3 удаа партия хуралдарына келбейн-пер.

Бодунун үндүргөн шийтирлеринин күссөдөн дөш организация ажыл ол эге организацияда дендин четпес тургустунган. Коммунисттер бүзүндө партия-жык даялгалар бар деп санап турса-да, а оң күссөдөн контролдабайн келген. Ол дугайын партия хуралына чугаалашырын-даа сонугураваан.

Эге организацияда партия дадымын төдөрүнүн чурум сагытпайн турар. Коммунисттер Бидикжаа 7, Шарыны, Долмажал, Лопсан олар 3—3 айлар дургузунда дадымын хавыртынаын илерээн. Шаа мындг чурум чок коммунисттерин дугайын партия хуралдарына чугаалашып ужураг. Ычаарга парторганизация секретары Сыгыртаа ол четпестер-биле аңаа-ла эптежин турары канчап-даа таарышпас.

Партия организациянын колхозтук баштаар черинин ажылын контролдаар өргөн багай күссөдөн, хей-ниининин мөсөл-өгиз организацияларын эки ууртпайн келген. Колхозта 120 хуе комсомолчуларды комсомол организациязы бар. Оң аягында партия хуралдарында ош-каандан, аныктар ортузунда коммунисттер кышындыкы экижидеин турар. Сөөгү үдө комсомол организациязы барык-ла ажылдастаан. Оң секретары Чамырай фермаларда, бригадаларда комсомолчулар болгаш аныктар ортузунда барбайн турар. Партия организациязы чеди ай иштинде колхоз дарагынын-даа, фермалар эргелекчилеринин болгаш бригадирлеринин-даа байн-бир аягы талазы-биле плеткелдерин партия хуралына чугаалашып өөрүн сонугураваан.

Колхозчулар ортузунда масса-политиктин ажыл база-ла экижидеин. Колхозчулар ортузунда СЭБП-нин XX съездинин материалдарын таныштырар ажыл четче чорутунаан. Колхозчу актив безин ол материалдарын өөренирин дооспаан.

Парторганизация секретары Сыгыртаа агитколлективтин-ажылын багай уурткан. Ында 26 агитаторлар бар. Агитколлектив план чокта ажылдап келген. Март айдан бээр агитаторларын семинары-даа, чевүлө хуралы-даа болуп көрбөс. Колхоз бодурагынын тус-тус участокта-

рында агитаторлар канчаар ажылдап турарын кынабайн турар. Агитаторларын терек кырында ажылы көзүбейн турар. Чамдык черлерде чурттагычлар оларга быжыгатылган агитаторларын билбес болуп турар. Колхоз суурунда тулугчулар ортузунда сөөгү айлар иштинде бедик номчулгалары-даа, бөсөдөлөр-даа болуп көрбөс.

Парторганизация секретары Сыгыртаа чер-черде колхозчуларын канчаар чурттан, ажылдап турарын барын сонугурап көрбөйн турар. Чижээ, колхоз төвүндө 20 хире километр черде турар Кара-Сугла малчыныртаа бол чылын ол барбаан. Ол черде аякы дыка четпес чоруп турар. Ында бызаалар өлүп турар. Фермалын иштинде арыг-шеверин экижидеин. Малчынынар ортузунда ажылдап турар агитатор чок.

Болхозта почта таралдыгаан багай тургустунган. Солуннар чатымчыларга дыка оозалдып барып турар. Ылангыя Устүү-Шынаада болгаш Ортаа-Шынаада малчынынарга почта чогуур резинде четпейн турар.

Социалисттик чарышты ууртуру—партия организациязынын эң-че чугула хулаагы болуп. Ол ажылы парторганизация дендин эргейт ууртуп, фермалар болгаш бригадалар, тус-тус колхозчулар арасында чарыштын түннелерин үндүр бейн келген.

Колхоз бодурагынын шаа мындыг эргейт ууртулганын түннели чүпү көргүсөдөн? Колхоз эртен чылын тулуг планын ыракта-ла чедир чүткөсөн. Тулуг мыжындык белекеси бол чылын база-ла четпес чорутунаан. Май 1-ге чедир тайгада белектеринин 3975 кубометр мыжындык чүгө 1800 кубометри тулуг шалунче сөөртүнгөн. Бо чылын тусса чогуур 70 чурттага бажыннарындан чүгө 5-жн туттуган. Бөсө тулугтарже ам-даа эгелеп кырыбөн.

Тулуг бригаданында күш-ажылын салгыла-чуруму экижидеин. Бригадага доктаамал ажылдаа чогуур 130 кишиден чүгө 60 хире-ле кижи ажылдап турар.

Мал ажылында байдал база-ла экижидеин турар. Май 1-ге чедир 100 ажыл баш бызаалар өлгөн. Инестерден сүт сааламын кемчээли есейип турар. Колхоз бо ажыл-агый чымынын эгезинден бээр апрельге чедир инек бүртүзүндө чүгө 88 литр сүт саап алган.

Партия организациязы колхозчуларын материалдык болгаш культурууг эргелекчилерин хандырарына чогуур сагыш салбаан. Колхоз төвүндө магазин (эргелекчи Чайбар-оол) четпес ажылдап, үргүзү хаалгып туруп турар. Колхозтун девишкери чеге үнүшүнүгү сагыш организастаайн келген. Көдөз клуб сөөгү үдө шуугу ажылдаастай берген.

Ол парторганизация СЭБП-нин XX съездинин шийтирлерин амдыларга шаа канчаар четпес боттандырып турла, СЭБП-нин Тес-Хем райкому чүпү көрүп турары? Колхозтарын партия организастааларын ажылына эргейт ууртулганын түннели шаа мындыг четпестерин бодуруп турарын ол райкомун бюроз, оң секретарыны билзе чогуур.

3. САГААЧН,

«Шынын» бодунун корреспондентин.

Тыва автономнуг областа хөй уругларлыг иелерни „Иениң алдары“ орденнер болгаш „Иениң медалы“ медальдар-биле шаңнаар дугайында

РСФСР-нин Дээди Советинин Президиумунун Ч А Р А Ы Ы

ССРЗ-нин Дээди Советинин Президиумунун 1944 чылдын август 18-теги Чарызын эсугаар ССРЗ-нин Дээди Советинин Президиумунун мурнундан шаңнаары болза:

Төс уругларны төрзөн болгаш кижизиткен иелерни „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ ОРДЕННИҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Дандаа Янчан Канчырова—Эрзин районунун „Чаа орук“ колхозунун колхозчузу.

Сөс уругларны төрзөн болгаш кижизиткен иелерни „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ ОРДЕННИҢ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Кунга Дечинбал Сумунова—Эрзин районунун „Коммунизмче орук“ колхозунун колхозчузу.

2. Монгуш Чолдас Балчынова—Чадаана хоорайда өг-бүлө ээси.

3. Нама Түзүш Родаева—Чаа-Хөл районунун Сталин аттыг колхозунун колхозчузу.

ЧЕДИ УРУГЛАРНЫ ТӨРЗӨН БОЛГАШ КИЖИЗИТКЕН ИЕЛЕРНИ „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ ОРДЕННИҢ III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Кокпалыг Төлүш Доспайнова—Туран хоорайда өг-бүлө ээси.

2. Сарагай Серинмаа Кыргысова—Эрзин районунун „Сталинче орук“ колхозунун колхозчузу.

3. Седип Хандыма Чалбак-оолова—Чаа-Хөл районунун Чаа-Хөл суурда өг-бүлө ээси.

4. Фокитостова Ульяна Прокопьевна—Бий-Хем районунун Адын Бөк көдөз Сөвдинде өг-бүлө ээси.

Алды уругларны төрзөн болгаш кижизиткен иелерни „ИЕНИҢ МЕДАЛЫ“ МЕДАЛЬДЫҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Анай-кыс Түзүш Кара-оолова—Чаа-Хөл районунун „Тийлегер“ колхозунун колхозчузу.

2. Бакина Александра Павловна—Кызыл хоорайнын туугуу заводунун ажылчыны.

3. Бурмаа Зоя Медерова—Чаа-Хөл районунун Чаа-Хөл суурда өг-бүлө ээси.

4. Донган Мачылмаа Чанчынова—Өвүр районунун „Торгалыг“ колхозунун колхозчузу.

5. Монгуш Баймырты Суванова—Чөөн-Хемчик районунун „Большевик“ колхозунун колхозчузу.

6. Натпиг Донгак Даваа—Улуг-Хем районунун Киров аттыг колхозунун колхозчузу.

7. Ондар Доолан Дембирелова—Чөөн-Хемчик районунун „Октябрь 30 чылы“ колхозунун колхозчузу.

РСФСР-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы М. ТАРАСОВ, Президиумунун Секретары И. ЗИМИН.

Москва, 1956 чылдын май 10.

Хөй кыргыздазы эгелеэн

Кызыл районунун Сталин аттыг көдөз ажыл-агый артелинин колхозчулары бо чылын хөй дүгүн чидирип чокка ажаап алыр деп сорулга салгаш, 12 кижини доктаамал хөй кыргыздазына быжыктаан. Оларын иштинде аш Шынаа хүнде 30 кг дүктү кырып, 3 күш-хүн, а эштер Олексе, Дененмаа 22—23 кг дүктү кырып, хүнде 2 күш-хүнүн ажылдап ап туралар.

Хөй кадарчымы эш Хирбе-Сарыгын кадарган хөй чылдын-на хур кыш ажаар болгаш хөй дүк берип келген. Бир эвес эртен чылын 2,2 кг дүк кырып ап турган болза бо чылын хур чып ашкан ужурунда 2,3 кг дүктү кырып алыр аргалыг болган.

С. ДУБАА.

Көдөз Советтин ажылын улам экижидер

Чөөн-Хемчик районун Ийме көдөз Совети бо чылдын бирги кварталында бодунун организастаа-массалыг ажылын алаан күштедирип чоруткан.

Советтин сессиялары ай санында болуп турар. Бо чылдын баштайгы үш айларында күссөдөн хуралдары дөрт катап болган. Ол хуралдарга мал кыш-тагдалышкынын, малдын чаш телу-нүн ажаалганынын, мал аарымын биле демиселдин, колхоз туудунун, чаксы тарылга белектеринин, улус өөредилгенин дугайында болгаш өскө-даа айтырларын чугаалашып, ажылда четпестерин илеретип, организастыг ажылдарын күштедиреринче улаганган шийтирлерин үндүрүп турган.

Көдөз Совет депутаттар-биле ажылын база-ла алаан экижидеин. Улус өөредилгенин болгаш кадык камгалаанын талазы-биле доктаамал комиссияларын, сонугчуларын чатырларын күссөдөн турарынын дугайында 2 депутаттарын илеткелдерин күссөдөн чугаалашкан. Бирги кварталда көдөз Советтин 8 депутаттары боттарынын сонугчуларынын мурнунга отчеттарын кылып бергенер. Оларын иштинде эштер Осур, Дудерза олар боттарынын сонугчулары-биле ийи-ийи удаа ужуражышкын кылганар.

Шийтирлеринин күссөдөн күссөдөн багай аверс организастап келген. Кышкы үдө мал чечнерин дажырынга Ленин аттыг колхозтук транспорту күжү челишпейн турган. Көдөз Совет ол ажылче колхозчуларын хуузуна 84 аытарын, 17 беледин, 3 тевелерин 5 хонук хуу-саалыг мобилизастаан. Ычанган мал чеч чечир кылдыр дажытылган.

Күссөдөн колхозчу активе даянып, номчулгаларын 13 удаа, бөсөдөлөр 170 коллективтик солун номчулгалары 105 катап болган. Экинеге ажылдакчыларынын күжү-биле колхозчулар ортузунга санитар пропагандазын күштедирген. Ол талазы-биле 6 лекциялар, 32 бөсөдөлөр болуп өрткөн.

Көдөз Совет колхоз бодурагына күш-ажылын салгыла чуруму быжык-ла талазы-биле ажылдарын чорудуп, бодурагы хуралдарын организастап, ажылда үнмөс колхозчуларын кемчег ап, мурнакчы колхозчуларын илеретип турар.

Амгы үдө мурнакчы колхозчуларын хуураалы ескен. Өшкү каларчыны Сат Семжит 260 өшкүдөн 289 аянын, Уо-валыг Дамба 310 өшкүдөн 328 аянын,

О. ЧАШ-ООЛ.

Кукурузаны тарып дооскан

ДАШТЫГ-БУЖУР. (Телефон-биле). Чөөн-Хемчик районда „Кызыл тараачын“ колхоз чаксы хову ажылын чедишкын чорудуп турар. Колхозчу тараачыларын механизаторлар-биле демниг күш-ажылын түннелинде чугула культу болуп кукуруза үренинине херегалар-биле 18 гектарда, а селоска 65 гектарда шуптузун дөрбелчин-улаанчак тарытылган.

НОГАА БРИГАДАЗЫ

Улуг-Хем районуну Жданов аттыг көдөз ажыл-агый артелинин ногаа бригаданы ногаа болгаш картофель олуругазын эртен чылдарга бодарга агротехника талазы-биле эки шынаары чорудуп турар. Бригада бо чылын 4,5 га черде язы-бүрү ногааларын, 7 га бахчи кул-тураларын олуруткан.

А. СОСКАЛ.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

А. СОБОЛЕВА.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

Бригада болза ногааларын чагып ажаалганынче улуг кичэргейин салгы, суггарыла арыктарын белектерин, чынын дургузунда ногаалар болгаш картофель суггарыла-биле хандыртылган турар.

ХОЙЛАРНЫН ЧАСКЫ КЫРГЫЛДАЗЫН БЕДИК ШЫНАРЛЫГ ЧОРУДАР

«Дүк бодурагынын 1960 чылда 1954 чылга деңгелге 1,8 катан көндүрүлгөн улус ажыл-агыйнын эң чүгүлө сорулганы кылдыр санаар...» деп СЭБП ТБ-нын январь пленумунун доктаалында айтылган.

Январь пленумунун шийтирлерин амдыларга боттандырышкан, 1954 чылга деңгелге 1955 чылда бистин областын колхозтары нияти дүк кыргыздазын 36,5 хуу, оң иштинде Чаа-Хөл районун колхозтары—61,2 хуу, Кызыл районун—58,9 хуу, Эрзин районун—53,3 хуу, Өвүр районун—48,8 хуу көндүрүлгөн.

Хөй ажылынын продуктууун «бедиктерин бистин областа улуг аргалар барын мурнакчы сөхкөзөрүн болгаш хойжуларын дуржулаагы херечилеп турар.

Чемгерилегин болгаш ажаалдын байдалдарына чамдыг экижиделерин кылгаш, хойларнын чаксы болгаш күсүк кыргыздазын организастыг чорутуушкан. Танды районун Ленин аттыг колхозу орталык-биле бир хойдан 2,3 кг, Чөөн-Хемчик районун Ленин аттыг колхозу—2,2 кг, Улуг-Хем районун «Күш-ажылы хосту» колхозу 2,5 кг дүктү кырып алган.

Бий-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун хойжулары: Чуудум 410 баш кыс хойларын бир баш бүртүзүндө 2,44 кг, Намыг-оол—2,4 кг, Чөөн-Хемчик районун Ленин аттыг колхозунда хойжу Бенден—2,4 кг дүктү кырып алган. Танды районун «Кызыл партизан» болгаш Сталин аттыг колхозтары, Кызыл районун Чалов аттыг болгаш Сталин аттыг колхозтары дүк кыргыздазынын талазы-биле бедик түннелерин чедип алган.

Дүк кыргыздазын көндүрүлгөн чугула үндөйин электромеханиктин кыргыздазын калбак кемчээлге ажылаары болуп. 1955 чылда чамдык МТС-тер электромеханиктин кыргыздазын талазы-биле доктаатылган оналгаларын чедишкынн күссөдөн. Чижээ, Шагаан-Арыг МТС планын 155 хуу, Бий-Хем МТС—133 хуу, Бай-Хак МТС—121,9 хуу, Балгазын МТС—120 хуу болгаш Чаа-Хөл МТС—106,8 хуу күссөдөн.

Электромеханиктин кыргыздазын планын ажыл-агыймы эвес көрүп турар МТС директорлары база бар, оң түннелинде областын планы нияттын-биле 84,8 хуу күссөдөн болгаш дыка хөй дүк чедир кырып алдынаан.

Ам хөй ажылында чарысалгалыг үр—хойларнын чаксы кыргыздазын чорутурар. Областын колхозтарында чаксы кыргыздага 348 муң баш улуг хойлар кирер. Хойларын кыргыздазын областын МТС-теринде 70 электри кыргыздагы агрегаттар бар, оң аягыда ийги кварталда 20 агрегаттарын немей сөөртүп кирер, ычанган МТС-тер колхозтарга 240 муңдан эвээр хойларын кыргыздазын турар агалыг болуп.

Хойларнын кыргыздазын организастыг эрттирер дүк белектеринин планын хуусаа бенинде күссөдөн болгаш ажыр күссөдөн хандырар.

Чаксы кыргыздазын агаар бойдустун байдалында хамаарыштыр чорутар. Чаксы кыргыздазын оозалдып болбас, чүгө дөргө, кырып каан тас хойларга ийги дыка хаалгы болуп. Ындыгын ужурунда кыргыздазын чымыг хүнер келери билек-ле доран эгелеэн 10—12 хонуктарга дооскан турарын хандырар чугула.

Хөй кыргыздазын тускай черин ажыл-агый бүртүзүне тургустан турар ужураг. Хойларын ажыл-агый девишкериине ылай бээр суур чорукту агалыг-ла болза кыргызда, кыргызда пунктуузун дүктү чок белектер черлеринде чедирини таарымчалыг кылдыр таарымштыр тургузары чугула. Колхозтарын улуг-улуг фермаларына мындыг пунктулар элээн каш бооп болуп.

Хойларын хол хачыны-биле кыргыздазын пункт 12 кыргыздазын 15 хонук ажылдаа ортумак-биле 3—4 муң хойларын кыргыздазын. Механиктин кыргыздазын үдөинде мындыг пунктуун ажылынын бүдүрүчүлүү 10—15 муң баш чедер бээр. Кыргызда чорудар черини шийин алыр үдө, мындыг пунктуун чок-кызында четчир санын олардык болгаш суг-сугаттыг турарын баш бурунгаар көөр херек.

Колхоз бүртүзүне кыргызда пунктуларын четчир санын ажылын күжү-биле, кыргыздазын-биле, дуулааар ажылдакчылар-биле, эргөжөк чугула дериг-херекселер-биле болгаш дүк сөөртүр транспорт болгаш шоодайлар-биле хандырар турар.

Пункт бүртүзүне хүнде кыргызда хойларын тургузар кажжаа, кыргызда хойларын агылгаар болгаш дүк шыгаар черлер бар болуп ужураг. Кыргызда чорударына сериалг кажжааны кызыр болгаш кыргыздазын ажыл черлерге база чорудуп болуп. Кыргыздазын агаарын мурнунда-даа, чорудуп турган үдөинде-даа кажжааны эки ашпап-арылааш, чугайлаан болгаш дезинфекция элээн турар ужураг.

Кыргызда пунктууна хөй кыргызда, хөй дүк шыгаар болгаш бизээр апарлаттар тургузар стодарын база деңгелерин

тургузар. Хөй кыргызда стодарын кыргызда бүртүзүне агыл-агыл азы 2 кыргызда бир черге ажылдаар кылдыр кылып болуп. Бир эвес өскө пунктуже келжүп дажыр апарза стодарын алдыр алдырына элтип кылдыр кылдыр. Ындыг стодар кыргыздазын ажылдаарына элтип болгаш хойларга кала чок болуп. Бир эвес кыргыздазын чангыла черге чорудар таварылгада стоду ийи олуругаг, бирээзинин-не узуну 11 метр кылдыр кылдыр болгаш оларын бир олуруга-ла 6 кыргызда ажылдаар.

Бирги ээлчеге бөдүтүн дүктү хойларын кыргызда. Чүгө дөс, оларын дүгү коозалып келери билек-ле кыргызда алдыр дүктүн чуудуну дүжүр чидирин болбас. Ийги ээлчеге хайнактарын, хамыктын соонда мериностарын кыргызда. Уксаа бүртүзүгүн иштинде болза, бирги ээлчеге ирттерин болгаш дөткелерин, оң соонда кыс хойларын болгаш кошкарларын кыргызда.

Кыргыздазын түктелдирбес дөш база чазе-боран болу берген таварылгаларда чымыг, кургаг кажжааларже сүгүп киреринге элтип болуп дөш кыргыздага кирер хойларын кыргызда пунктууна өөр-өөрү-биле баш бурунгаар сүрүп экеп, дүкелдин хондурары чугула.

Кыргыздага чүгө кургаг дүктү хойлар кирер ужураг. Бир эвес кыргызда дөш хойлар эл-чакса таварын берген болза, оларын кургагтан соонда кыргызда. Чакса чадырлан болгаш сугга кирген хойлардан кыргызда, бөсө шарын каан эл дүктөр ийишчел болгаш үрелип чыдыр бээр. Кыргыздага киргизе чедир 12—14 шактар бурунгаар хойларын чедирин алыр херек. Оң артка шактарда хойларын чедирбейн кыргызда. Чедирин каан хойларын кыргыздага оларга ышкан берге болуп болгаш хойларын чамдык таварылгаларда өдүрүгө чедир баксырап болуп.

Бир эвес хурагангын хойларын кыргызда дөш болза, хураганнарын иелерин-

ден баш үдүр агылгаар, ымыг болза-даа олар иелери чокка 3—4 шактардан үр туруп шыдавас болганда кыргызда хойларын доп-доран хураганнарынче ыдар. Кыргызда чорудуп турар черге хойлар 6—8 шактардан хөй эвес үдө турар кылдыр кыргыздазын шымынын организастаары чугула.

Бодуруп хойларын кадык хойлардан шымын агылал кыргызда ужураг. Бодур болгаш өскө-даа аарылардан аараан хойлардан кыргызда алган дүктөр ийи каат шоодайга дыгыш кылдыр санаваар болгаш оң даштынга демкелерин турар ужураг. Ындыг шоодайларын холуссаалыг кыска-биле ийиле кересин-биле чаштырар соонда белектер пунктууна чаксы болуп-биле чорудар.

Кыргызда кижн бүртүзү мындыг чурумдарын шымын сагыр хуураалыг хойларын кечинче чымыр тазартып, дески, кертиктер чокка кыргызда. Устүп үрүмкелди берген дүктөрүн өртөк-үнөш куудулар болганда дүктү туушча кыргызда. Туудун болгаш үр

ХООРАЙЫВЫСТЫ ЧАРАШ, ЧААГАЙ

Аныктарнын салыышкыны

Комсомолдун хоорай комитетинин IX конференциясыга комсомольская кудумчуун чаагайжылар дугайында хүлээп алдынган шийтирнн Кызыл хоорайнын комсомолчулары амыдыралга боттандырар дээш ажылдап киришкенер. Тай-ылбыр ажылдарын чорутуп тургаш, белеткел ажылдарынын үезинде күштүг шын организастаар, ногаанчылыганы ой-шаанда эрттирери — комсомол организасталарынын чутула хүлээлгези болур. Бо талазы-биле көдө ажыл-агый техникумуна (комсорг эш Петров) студентилери агроном башкыларын ууртуугазы-биле бердинген онаалганы чедишкенин күтүстек. Ылангыл башкы эш Назаров ыяштарын болгаш чаан унуштерин шын олуртууну дугайында үнелг сүмелери беришаан, практика кырынга дузаалаан.

Комсорг эш Зайцун ууртуугазы-биле аэропортчулар боттарынга быжылгатыган участогун доосаннар. Ол ышкаш педучилищени (комсорг эш Вышегородцева), Күрбанкынын (комсорг эш Асачюкина), УМВД-нин болгаш пагтаа кидизинин (комсорг эш Золотых, Пузатых, Кудрявцев) комсомолчулары ленинчи комсомолдун адын адыан кудумчуун чаагайжылар ажылга эки киришкенер.

От эгелээшкенин аныктар улуг өөрүшкү-биле деткиви-шаан, болуп турар шөфтерге идепкейлиг кирип, төрөөн хоорайнын ногаанчыларына эвээш аяас ажылдарын кылганнар. Областың сеп кидизинин, Күрбанкынын, УМВД-нин, юстиция эргелелин коллективтери, ылангыл аныктаар боттарын организастаан, хоорай чаагайжыдылганын керөөнге мунакчызын илереткен.

Моон-биле калы четпестерни база айтыр керек. Комсомол кудумчуун сайзыралынче кичээлгей салбайн турар организасталар база бар. Салды-кооператив школанын (комсорг эш Сафонов) шефе чүгө 9—19 кижи кирип, ыяш тургашына керекке албайн, кайы-хамаан чокка тарып, калы олуртуп чоруктары болдурганнар.

Ам ыяш тарылгазы доозулган болгаш тарып олурткан ыяштарын камгалап алыр улуг сорулга салдынган. Ынчангаш ыяштарын камгалап, суггарылганы чөп организастаары негетинип турар.

ВЛКСМ хоорай тараан ыяштарын ажаап хайгаарааны-биле комсомол организасталарына тус-тус участоктарын быжылгаан.

Бо чылын комсомол кудумчуунун тротуарларын болгаш машина чорутур черин акижидир кылдыр. Ол ажылга комсомолчулар болгаш аныктар идепкейлиг кирип, кудумчуунун чорутуу, чаагай болурунга эге суурну салыр журулат.

В. СЕРОВ,

ВЛКСМ Кызыл хоорайкомунун секретары.

Чаагайжыдылганы дески чорудар

Хоорай чаагайжыдылганы — чурттакчыларнын идепкей-киришкенден улуу-биле хамааржыр. Ол сорулга-биле Кызыл чурттакчылары боттарынын төрөөн хоорайнын чаагайжылар дээш кызымак чүткүлдүг ажылдап турар.

Ынчалза-даа Кызыл хоорай Советинин күүсөмү чоңунун ол идепкейин долузу-биле ажылдап, хоорайнын бүгү чоңун чаагайжыдылгаже шуптузун организаставайн турары хомуданчыл. Оң барымдазы болза Мугур, Каз-Хем, Авиация болгаш Пушкин кудумчулардан эгелээш хоорайнын чөп талазында кудумчуларынга ыяш тарылгазын чорударынче ында чурттагыч чонну мобилизаставайн турары болур. Бо чазын хоорайда ыяш олуртуунун ажылы хайнышкынын чоруп турунда, үстүндө айтылган кудумчуларга ындыг хайнышкын күдүбейн турар.

Хоорай Советинин чаагайжыдылга талазы-биле доктаамал комиссиязы, ылангыл квартал комитеттери, хоорай Советинин депутаттары чаагайжыдылга дугайында сонгучулар ортутууга ёзулуг ажылдап турарын демдөөр керек. Чыжа, Найбыл кудумчуунда хей өт-буле чурттап турар № 57 бажынын чурттакчылары 1955 чылда чер-чер Совет-теринин сонгудаларында хоорай Советинге соңгаан депутат-ды эш Гневышеваны оон бээр көрбөзөр.

Хоорай чаагайжыдылганы чорударга чүгө кол кудумчуларже кичээлгей салбайн, харын база бүгү кудумчуларынче кичээлгей салыры негетинип турар.

М. МИНЧИМАА,

хоорайнын чөп талазында чурттакчы.

Школа чанынын өөредилге-дуржулга участогун үлөгерлиг организаста

Эрткен чылын өөредилге-дуржулга участоктарынын бири чер дээш хоорай маргылдазынга Кызылдын № 2 ортумак школыда эки түннелди көртүзүп, ийгилиг черин алган. Бо чылын ол чедишкенин быжылгавышаан, бири чер дээш күженишкенин салып, участоктун ажылында онза кичээлгейин угландырган.

Өөредилге-дуржулга участогун ийи кезектен тургустунган. Ында юниаттар бөлгүмү ажылдап турар. Бири участка 1—7 класстарнын өөреникчилери быжылгаан, участоктун ажылы биология башкызы эш М. П. Мошкина улуртуп турар. Ында согуна, чеснок, свёкла, морковь, бобы культулары, ол ышкаш томаттарын—шунту 14 чадарла тарып олурткан. Долаана, кызылгат, көкөт, кишкулаа, даапат болгаш чимистиг өскө-даа чаан унуштерин олурткан. Помидор болгаш капуста расадаларын база өстүрүп турар. Амгы үдө участка-тун ажаалга-суггарылганын өөреникчилер башкыларын ууртуугазы-биле чорудуп турар. Комбуй-оол Роза, Хүреш-оол, Ондар Света, Хопуяк, Бады, Клин, Кунгаа, Дига, Ызак, Дагырынка олар боттарынга быжылгатыган унуштерин, ногааларынын ажаалдазын эки чорудуп турарлар.

Ийги участкага өстүкү класстарнын өөреникчилери быжылгатыган. Анаа эрткен чылын яблоня, инекараа тараан болгаш ам чечетелин турар. Участок даш-

тыг, эленин чер. Ынчалза-даа башкы З. В. Емельянованын башталгазы-биле кара хөдөөнү дөп, өдөшкенин чоруткан, элек дүжүг алырын үндөшкөн салган. Ховар ууртугалар болур сорго, канатник, хендир, клеверинанын коллективлиг участок ылыр тараан. 7 шөдүг тарылга ээлчештирилгезин чоруткан, оларнын алдында Тимофеева, аспарет, кызылгат, арбай, кула, картофель олурткан болгаш бирээндү чайгы аңдарылга артырган. Куктуруан, картофельди дөрбелчин-уланча болгаш бөдүүн арга-биле тараан. Картофельди яровизастааш база олурткан. Өөреникчилер өөредилге-дуржулга участогунга практикаг ажылдарын эртирп тургаш, бедик дүжүг алырда кайы арга улуг ужу-дузалыг дээрин түннел, картофель, кукуруза болгаш яны-бүгү ногаалар бөдүрерин көрүдери-нин чаз аргаларын амыдыралга ажылдаарынын чачылдарын алырлар. Сески болгаш тоску класстарнын өөреникчилери тус-тус комнатарлар айы-биле бөлгүмнө кирип алган аны-аны ажылдарын күтүлдүп турарлар. Оюн Сара, Чалаң-оол, Куулар Зоя, Соколов, Чымылак, Дунай, Даржаа, Охемчик, Бузураш, Удубора, Кыли болгаш өскөдөр-даа боттарынга быжылган культуларын, унуштерин сагыш човангыр ажаап турарындан көрүштүг болуп турар.

Чайгы дыштанылга үезинде өөредилге

дуржулга участоктарынын ажылдаары эш М. П. Мошкинанын ууртуугазы-биле үзүктөл чок үргүлчүлөр.

Юниун 5—10 хүннеринде чигетарайн, кылыг-караачаар чажар болгаш расадала аныктарни клубаларга олуртуп, дин чайгы олуртуугазын чорутуп терге тарышкыларын чорудуп, биле элөөн каш дуржулгаларын Томатты картофельче, дыянынын нарын чечетиг чечектер алмаа тоорукче тарыры.

Өөреникчилер өөредилге-дуржулга участогунун ажылына кирип турдан аңгыда төрөөн школынын ыяштар талазы-биле улуг ажылдарын кам. Эрткен чылдарда олурткан чаан болгаш чимистиг аныктарни эки үнүп турар. Бо чылын ректерин, 20 кылынарин, 10 аңгы хей ыяштар болгаш олурткан. Суггарылга чорутуу механизастаан болгаш бүтүрүчир сүтүг берип турар.

Школа бүрүзү школа чанынын өөредилге-дуржулга участоктарын организастаар, өөреникчилери көдө ажыл-агый талазы-биле билилгил болдурары — школыларнын башкылар коллективтеринин амгы үдө база бир кол соругазы болур.

П. БОПУШКА.

Чурттакчыларны калбаа-биле киириштирер

Кызыл хоорай чыл келир кудумчулукта, улам чаагайжып турар. Оң чурттакчылар боттарынын хоорайында ыяш болгаш ону чараш, чаагай болдурар күзөл соругу улуг. Чонун ол күзөл соругун дегил, ону эчир соругаже утгаары хоорайнын партия, совет болгаш хей-ниги организасталарынын күзөлгези болур.

Ынчалза-даа хоорай организасталары ажылгы чоннары хоорайнын нийтин-биле чаагайжыдылгаче четпес мобилизастап турар. Ылангыл хоорайнын кол болгаш хоочун кудумчуларынын бирээш — Шетинин кудумчуунун чаагайжыдылганы чорутуумайн турар.

Бо кудумчуун бажында хоорайнын бир улуг бөдүрүгө черин — облатпографияны хоорай Советинин депутаты эш Бергер директорлап турар. Ол хирезинде

типографиянын ажылчыларын чурттап турар бажынарнын чанында чангыс-даа олурткан ыяш болгаш чаагайжыды кылган керим калбаа чок. Ол бажынарнын чанын чаагайжыдылар депутат эш Бергер организаставайн турар.

Ол ышкаш хоорайнын коммунал кидизинин начальниги турган эш Лощенко, партия хооромунун ажылдакчылары эш Лощенко оларнын болгаш военкомат ажылдакчыларын чурттап турар бажынын кериминин иштинде орогду көрөгө дыла чаагай, ол хирезинде бажынын кудумчузе талазында тарыткан ыяш-даа, керим-кажаа-даа чогул кижи кайгаар чүе. Ол ышкаш Шетинин кудумчуунда хей-хей бажынарнын чанында ыяштар тарыткан турар. Чи-

жаа, хооруксөмкүн дарагы эш Бошаровтун, облого эргелекчиз эш Болдур-оолдун болгаш оон-даа эше чангыс ууртуп ажылдарда эштерин бажынарнын чанында мурнука олурткан ыяштарын чамлыны курган, чаа ыяштар олуртумушаан. Главетестильдин Тыва областа салыг базанын бажынын чанында бичи-даа чаагайжыдылга чорутумайн турар.

Шетинин кудумчуунун чурттакчылары боттарынын бажынарнын чанын чаагайжыдыларче организастаары негетинип турар. Бо кудумчуда чурттап турар ууртуп ажылдагы эштер боттарынын үлөгер-биле чоңу мобилизастаар күзөлгези.

Б. МЕДВЕДЕВ.

ХООРКУУСКОМГА СӨГЛЕП КӨӨР СЕН

Кызыл хоорайнын хоочун кудумчуларын белири — Шетинин № 10, Интернационал № 8-те бир бажынын кудумчузе талазында чүгө чангыс теректи калба-бир пагда тарып шына. Шынында, ол бажында кижилер кыла-тас өрөөлдөр-

диг болзажок, чурттап турар хоорайын, кудумчуун ногаажылар дугайында ыяш-дыг-даа сагыш салбайн турарлар.

САДЫГА ЧУГААЛАЖЫДАН

Хуучук ишти кудумчу суун Бүдүн сунар кижиде чок. Улуг хүндүс уруглары Улуг-Хемге шымын күнөөш Кежээлгей чанын келгеш, Керимиле кире бээрлер. Хомудалым черге калбайн Хооруксөмга сөглөп көөр сен. Даягыштыгы шугаганчы Таваар оожум басып үнгөш: «Сесерлик сад турган болза, Черле кайын мындыг болур. Доозунуң кончуу аз» — дээш. Доңгайгаштын, чөдүрер-дир.

Бо-ла бажы ээлери дег, Боттун думчун харап чурттаан, Хоорайнын келир өйүн Кочук хандыр бодап көрбөс. Ыяш тарымыр хөңү чоктар Чыла, мында база бар боор. Чыны, чараш налында Часкаан чурттаар хөңүм чогул Семир баштыг шөттөр-биле Чегелентир өзүп үнгөш, Кызыл доозун турбас кылдыр Кызылнын каастаар дөө мен. Хомудалым черге калбайн Хооруксөмга сөглөп көөр сен».

М. НЕНИН-ЛОПСАН.

Хоорай чаагайжыдылганы—бүгү нийтинин херээ

Ажылчы чоннарын амыдыралын эки-жидеринде чүгүлү роль хоорай чаагайжыдылганын баш хамааржыр. Мынчангаш Коммунист партия болгаш Совет күрүсе хоорай чаагайжыдылганын херээнге доктаамал сагыш салып турар.

Хоорай чаагайжыдылганын акалалары чылын-ла көүдөш турар. Чыжа, бистин областын төвү—Кызыл хоорайн чаагайжыдылганын херээнге ажылдаары-биле 2 миллион түнүг рублун күрүне чыгыштар. Хоорайнын коммунал ажыл-агый кидизин болгаш чаагайжыдылга конторазы машина-техника-биле хандырылган.

Кылдынган ажылдар хей. Ындыг-даа хоорай чаагайжыдылганын темпи-лей улус ажыл-агыйнын хөгжүдөш-дө, хоорайнын чурттакчы чоннарын негеделеринден ыракта хожудуп турар. Муну 24-те СЭКП Кызыл хоорай комитетинин бирөөзүн хураанын хоорай чаагайжыдылганын чоруп турар байданын дугайында хоорайнын коммунал ажыл-агый кидизинин эргелекчиз эш Голунов-тун иштөөлүн дышан чутуушалаан.

Иштөөлөргө болгаш бөрү кезигүүн-нүн саалдарындан илерээш болза, бо чылын Кызыл хоорайнын чаагайжыдылганын ажылы шыдаар аргажок оожу тегилгип чоруп турар. Бо чазын хоорай-нын кудумчуларынга 7 муң ыяш, 30 муң ытказы тарып олуртуп чан күтүстем-мөш.

Хоорай Советинин күүсөмунун, хоорай-нын коммунал кидизинин, чаагайжыдылга конторазынын ууртукчулары чурттакчы чонун күш-ажылын чөп ажылдап, оларнын ортузунга организастыг ажылдар чорутпайн, кол нургулайдынга кабинеттеринге олур хей санын хуралдар эртирп, шугааларын-биле кызыралатынын тургалынын түнелгезинде ыяш тарып олур-турунун таарымчалыг үези эрте берген.

Брасноармейская болгаш Комсомольская кудумчуларынга ыяш тарылгазы чорудары оо чылын планында көрдүнгөн. Ол ажыл амыдыралда чедишкенин боттамаан.

Хоорайнын комсомолчуларын миниа-тизация-биле Комсомольская кудумчуунга ыяш олуртуп онгарларын казып белет-кеш. Орта тарымыр ыяштарын хоорай чаа-гайжыдылганын конторазы белеткээр күзөлгези. Ынчалзажок тарып олуртуп ыяштар-биле чогуур үезинде хандыраан. Бат бооп тургаш-ла каш санын терек-тер, тенниг хараганнар тараан.

Тараан ыяштарын шынары багай, да-зылдарын олур кескилел каа. Тараан ыяштарын болгаш хараганнарын хериме-вөөн ужурунда хоорай чурттакчыларын ияктери төтөлгөш чип турар. Чангыс сөс-биле чугаалаарга комсомолчуларын күш ажылы чөп ажылгатымаан.

Чыл бүрү-ле чазын азы күзүн хен-хенертен кудумчуларын тракторлар-биле тарып кааш ара соосаар. Бо дугайын ола-ласт солдуннарыга чангыс улаа эвес шү-гүмчүлөп бизөөн.

Кижээ, эрткен күзүн Октябрь кудумчу-зун тарыды, бо чылын Шетинин кудум-чузун Сталин аттыг культура бажыны-га чедир тарыды. Ам херек кырында ол кудумчуларын доураанын бурулаары улам кедейер барган, чамдык черлерин киж бөзүн кытап албас кылдыр даштар, элөөн доңдөдир чыгып берген боордун аңгыда калдыг-даа ажы чок болган. А ону контора тарырынга кижилерин күш ажылы, күрүгенин ака-хөргөштин чар-ылаан.

Бо ышкаш бодал чок ажыл кылыр ажыл-агый ууртукчуларына харысаалга күзөлгөш үе келген. Хоорай чаагайжыдыл-ганы бүгү нийтинин херээ.

Хоорайнын девискөзүндө бактаап ажылдап турар бүгү-ле албап черлерин болгаш чурттакчылар хоорай чаагайжы-

дылганын херээнге идепкейлиг кири-жир күзөлгези.

Чаагайжыдылганы чүгө күрүгенин күсели-биле коммунал ажыл-агый орган-нары кылыр албап черлери болгаш чуртта-кчылар анаа тайбыч олурар деп бодаар болза ындыг кижилер ханы частыгыны кылганы ол. Бар фактылардан ап көрөгө, хоорай чаагайжыдылганын херээ чөдүр үнелер көрбөс албап черлеринин бол-гаш ажыл-агый черлеринин чамдык ууру-тукчулары бар болуп турар. Анаа көдө ажыл-агыйнын область эргелекчизин на-чалынгы эш Цевменко, хоорайнын херге-лекчилер кооперациянын баштаар черин дарагы эш Коженин, ыяш ажыл-агый эргелекчизин начальниги эш Борзен-ко, Тыва автокөстөмин начальниги эш Пономаренко болгаш оон-даа өскөдөр ха-мааржыр. Бо эштер боттарынын албап черлеринин болгаш ажылдакчыларын чурттап турар бажынарнын чанынга ыяш тарылгазы чорудар дугайында СЭКП хооромунун болгаш хоорай Советинин күүсөмунун айтышкынаарын күтүстө-пөөнөр. Иштики херектер министерство-зунун область эргелекчизин болгаш күрү-генин айымы чок черинин комитетинин ууртукчулары суггарын аазары-биле оларга быжылгаан Улуг-Хемин эрик кы-дында шөдөрдө тарып олурткан ыяш-тарын ажаалгазынга сагыш салбас-таан.

Хоорайнын кайы-даа кудумчуларында дыка хей санын чурттакчылар боттары-нын чурттап турар бажынарнын чанында чангыс-даа ыяш тарылгазы чорут-таан. Бо дугайында хоорай Советинин күүсөмун, хоорайнын коммунал ажыл-агый кидизин болгаш чаагайжыдылга кон-торазы чурттакчылардан негедө салбайн турар.

Көдө ажыл-агыйнын область эргеле-кчизин Кочетов кудумчуунда нийти чурт-

дугайында хоорайнын чаагайжыдылга кидизин хемчег албаан.

Кочетов болгаш Комсомольская кудум-чуларын бо чылын асфальтылап доозар деп хоорай Советинин күүсөмунун дара-галы эш Кошаров чангыс улаа эвес меделгези болгай. Ынчаарга оң белетке-ле бо хүнге чедир чогул калдык болуп ту-рары эки чидимес.

Эрткен чылын Ленин, Кочетов кудумчу-ларына тротуарларын асфальтылаарын онза орайтап эгелээш, дооспайн ара со-саан. А соок дүжүг келгенде кылган тра-туар оруктарын асфальтылаанын шы-нары багай болган. Бо чылын ол четпес-терин болдурбас уахурут.

Чангыс чылын дугурунда хоорайнын бүгү кудумчуларын чаагайжы кылып алыры берге дээр билдингир. Ындыг-даа болза автомашиналар чорутуу кол-кол ору-ктарын кылыр дугайында чурттакчы чо-нарны чыгыш негеделерин хоорайнын пар-тия, совет болгаш ажыл-агый организа-циялар өөренип көргөш дүрген шийт-күлээр чутула. Чыжа, хоорайнын ажылчы, албап хаакчыларын ийи-бээр аргыжарын кол транспорту—ав-тобустар чорутуу Кочетов кудумчуунун ү-дүтү, алды төнгөн уштарында оруктар дыка багай.

Хоорайнын мурнуу талазында кудумчу-ларында автомашиналар чоруп шыдавайн болгажында дүжүп чыгып алыр онгарлар хей. Ону дескилел, балгаштыг черлерин кургалыр дугайында толаргай хемчегер база-ла чорутпайн турар. Кочетов кудум-чуунун үстү ужуна суг үрлөөш ажып келир эли тамбалап быжылгаарын кол-лективтерин шөф дузалаанын күш кү-жү-биле кылыр деп хоорай Советинин күүсөмун шийтирлөөн. Ону ёзугаар шөф ажылын чамдык коллективтер кылган. Даш болгаш ыяш өөртүгүгө эвээш эвес автомашиналар ажылдап, хей кывар-чаар материалды чарыгалаан.

Ындыг-даа болза кылган ажылдын шы-нары чедимче чок болган. Чүгө дээр, ол тамбаны кылыр дугайында хоорайнын коммунал ажыл-агый кидизинин тала-зындан организастыг-даа, техниктиг-даа

рубль чарык. Хоорай эштер Барыс-ков болгаш оон-даа эше чангыс чүе билдингир. А ажылы эвес, а уру-тарын суггарылга-акижидеринге кол кылдыр чаагайга олур-судартканы-биле ол үргүчү таваржып тур-руктарын болдурбас хоорай бөдүрүгө черлеринин ууру-хей-нигизинин кол сорулгазы.

Чурттакчынын күө

Кызыл хоорайнын Песочная кудумчуун-да хоорайнын хоочун чурттакчы И. Ба-ра. Ол бажынын чогуунда бажынарда унуштер көзүбөс хирезинде, ол бажынын куд-мында болгаш кажаазынын иштинде ыяштар нога-көстүп турарын ол кудумчулар эрткен кижи дөрө-өскөдөр каар.

Эш Бакуровтун бажыны крышталыг, сонгаларын каастап кылган — даштыннан безин көөргө, ёзулуг ажыл-агый кидизин бажыны-дыр деп чүе билдине бээр.

Оң керим кажаазынын иштинде кире бөөрге ажылгыр хооду улам бүүрөдир: ийи кажаа иштинде чаагай үнгөй теректер, хадынар, чечетелген чөдүрлардан аңгыда чимистиг ыяштар, унуштер база магаданчыг. Ында ябкок сытары ам чечетелген, слива, ранетка болгаш каттар сытары тарытканга, олар ам ногаарлар, чечетелин ту-рар. Оларнын чамлыны 1949 чылда-ла олурткан болгаш аяктарнын дүжүгүн эрткен күзүн безин алгылаан.

Хоорайнын коммунал-даа, хуузуунда-даа бажынарда чурт-тап турарлар эш Бакуров ышкаш ыяштар ажылдаар болза, Кызыл хоорай ногаан унуштер-биле шийтинган турары чүгө чок.

— Кижиде бүрүз боттарынын бажынарнын чанын ногаажылар деп күзөөр болза, ону черле чедип ап болур. Мынчангаш хоорайнын чаагайжылар дээш, ылангыл чимистиг садытар өстүр дээш чурттакчылар аны-бүрү ыяштарын, чимистиг унуштерин хей-биле тарып олуртуун күзөп турар мен — деп эш Бакуров чуталап турар.

ууртулга көргүсөөн, колдуунда шөф-тер боттары бөдүүн арга-биле кылган.

Ол эден буга суу эвес, Улуг-Хемнин суу ажып көөр турган-ла болгай. А ында кылган тамбаны көөргө буга суу моон-дактап турганын-биле дөмөйжөр. Эдин баарын дургаар эрт өзгөр өргөн мылаш өргөннөр каааш оларнын аразында бор-бак-борбак сай дагы сырый салыпкан. Бир эвес Улуг-Хем дош бадым турар үдө-үрлөөр болза ол борбак даштар калды-ла моондак болуп шыдаас.

Оон аңгыда, ол борбак даштар анаа-ла сугке чулуп бадым турар. Ында калдыг-ла быжылгаашкын чок. Шаа мындыг кидизин-даа, перспектив-даа чок шала-буз ажыл кылыр чорукка моон сонгар төвчүлү салыр херек.

Хоорай чаагайжыдылганы дээр, ажыл-чы чоннарын массалыг организастаар Советтерин хоойлу ёзугаар хун-бүрү бот-тандырар хүлээлгелиг ажыл-дыр. Ындыг турбуже, хоорай Советинин күүсөмун, оң кидизтерин, оон аңгыда күүсөмунун ажыл-агый, культуру тургузушкунун айтырылгарын шийтирлөөргө дузала-жыр күзөлгези хоорай Советинин чам-дык депутаттары, доктаамал комиссиа-ларын, квартал комитеттеринин кезигү-нери чурттакчы чоңун ортузунга хоорай чаагайжыдылганын дугайында калдыг-ла илпатива, организастыг ажыл кыл-байн турарлар. Ол чорук окта шын эвес.

Советтерин кичээлгейин ажыл-агый болгаш культуру тургузушкунун то-даргай айтырылгарын шийтирлөөринче угландырып, оларнын апаралынын ажы-лыт экижидерин партиянын XX съездин партия организасталарындан негөөн. Бор-та үндөшлөөт СЭКП хооромунун тала-зында хооруксөмунун, оң кидизтерин, Советтерин депутаттарынын болгаш аны-бүрү комиссарларын дааскан ажыл-дарын күтүлдөөлүн түннел дээш негеделин күштелдирери чутула.

Хоорайнын чурттакчы чоннары чаа-гайжыдылга ажылында чангыс улаа эвес кирип келгенер. Олар моон сонгар-даа идепкейлиг киришкер.

„МӨНГЕ ДҮННҮН ЧАЖЫДЫ“

чепсегленишкенинерия дүжүрериниң ай-
тырымың улуғ ужуғ-дузалыны бады
кылган совет-француз медегеледе оңалал
демдегләи черни «Нейс-дейчланд» солун
демдегләи турар.

(СЭТА).

н хөй районнарында амгы үеде ажы- (СЭТА).

Сыныш чов күзел соруктуг Алексей

С. САНДЮ.

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС: Кызыл, Щетинкин кулумчузу, бал
секретарьның 4—98, партияжи амыдырал, пропаганда, үлесту

№ 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнун 3—62, редакторнун ораакчызынын, иштигирилген транспорт, көдөө ажил-агый килдистеринин 3—68, культура болгаш амыды

информация килдизиниң — 3—88, харымысалгалыг
л, чагаз килдистериниң база бухгалтерияның 3—65.